

» Sadržaj

Autori	xvii
Predgovor III	xix
Predgovor II	xxi
Predgovor I	xxiii

I. DIO: UVOD

I. Uvod u povijest socijalne psihologije	3
<i>Carl F. Graumann</i>	
Uvod: Zašto proučavati našu povijest?	4
Pretpovijest socijalno-psihologijske misli	5
Prijelaz prema suvremenoj socijalnoj psihologiji	8
<i>Völkerpsychologie</i>	9
<i>Psihologija mase</i>	10
Suvremena socijalna psihologija	12
<i>Socijalna psihologija u Americi</i>	13
<i>Socijalna psihologija u Europi</i>	16
Sažetak i zaključci	18
2. Evolucijska socijalna psihologija	21
<i>John Archer</i>	
Uvod	22
Prirodna selekcija i ponašanje	23
Pomaganje drugima: problem altruističkog ponašanja	24
<i>Ukupna adaptivna vrijednost</i>	25
<i>Ukupna adaptivna vrijednost i ksenofobija</i>	28
<i>Recipročni altruizam</i>	29
Suradnja i natjecanje	30
Seksualna selekcija i roditeljsko ulaganje	32
Ljudsko reproduktivno ponašanje	33
Suparništvo unutar istog spola i umorstvo	35
Preljub i ljubomora	36
Evolucija fleksibilnosti (prilagodljivosti)	37
Sažetak i zaključci	38

3. Razvojna socijalna psihologija	41
<i>Kevin Durkin</i>	
Uvod	42
Priroda socijalizacije	43
<i>Djeca kao društvena bića od rođenja</i>	44
<i>Socijalizacija i socijalna psihologija</i>	45
Razvoj odnosa	46
<i>Privrženost</i>	46
Razvoj jezika	50
<i>Socijalni čimbenici u usvajanju jezika</i>	51
<i>Problemi hipoteze socijalne uvjetovanosti</i>	53
<i>Sveprisutnost jezika</i>	54
Razvoj znanja o socijalnoj okolini	55
<i>Socijalne interakcije i razumijevanje</i>	55
<i>Razumijevanje društvenog svijeta</i>	58
Sažetak i zaključci	63
4. Metodologija u socijalnoj psihologiji: provjeravanje ideja	67
<i>Antony S. R. Manstead i Gün R. Semin</i>	
Uvod	68
Odabir strategija istraživanja	71
<i>Anketno istraživanje</i>	72
<i>Eksperimenti i kvazi-eksperimenti</i>	73
<i>Ključna obilježja socijalnopsihologijskog eksperimenta</i>	75
<i>Eksperimentalni nacrti</i>	78
<i>Ugroženost valjanosti u eksperimentalnom istraživanju</i>	81
Tehnike prikupljanja podataka	84
<i>Mjere opažanja</i>	85
<i>Mjere samoiskaza</i>	87
<i>Odabiranje mjera</i>	89
Problemi s eksperimentiranjem	90
Sažetak i zaključci	92

II. DIO: KONSTRUKCIJA SOCIJALNOG SVIJETA

5. Temeljni koncepti i pristupi u području socijalne kognicije	99
<i>Jacques-Philippe Leyens i Benoit Dardenne</i>	
Uvod	100
Područje socijalne kognicije	101
<i>Definicija</i>	101
<i>Što je kognicija</i>	102
Kategorizacija i sheme	102

<i>Kategorizacija</i>	102
<i>Sheme</i>	105
Što je socijalno u socijalnoj kogniciji?	106
<i>Sadržaj socijalne kognicije</i>	107
<i>Socijalno porijeklo kognicije</i>	108
<i>Zajedničke socijalne kognicije</i>	109
Pet pristupa pojedincu kao subjektu socijalne kognicije	110
<i>Konzistentna osoba ili osoba koja racionalizira</i>	111
<i>Naivni znanstvenik</i>	111
<i>Uvježbani obrađivač podataka</i>	113
<i>Kognitivni škrtac</i>	115
<i>Motivirani taktičar ili socijalni agent</i>	116
Sažetak i zaključci	120
6. Emocije	123
<i>Klaus R. Scherer</i>	
Uvod	124
Što je to emocija?	125
<i>James-Langeova teorija</i>	125
<i>Emocije kao socijalno-psihološki konstrukt</i>	126
Sažetak	129
Zašto imamo emocije?	129
<i>Evolucijska važnost emocija</i>	129
<i>Emocije kao socijalni signalni sustav</i>	130
<i>Emocije omogućuju fleksibilnost ponašanja</i>	132
<i>Obrada informacija</i>	133
<i>Regulacija i kontrola</i>	133
Sažetak	134
Kako se emocije pobuđuju i kako se diferenciraju?	135
<i>Filozofske koncepcije</i>	135
<i>Schachterova dvofaktorska teorija</i>	135
<i>Teorije procjene</i>	139
<i>Suvremene kontroverze</i>	143
Postoje li specifični sklopovi odgovora za različite tipove emocija?	144
<i>Motorička ekspresija</i>	145
<i>Fiziološke promjene</i>	148
<i>Subjektivni doživljaj</i>	149
Sažetak	151
Interakcija komponenata emocija	152
<i>Katarza</i>	152
<i>Proprioceptivna povratna veza</i>	152
Sažetak	154
Sažetak i zaključci	155

7. Atribucijski pristup i istraživanja: osnovna pitanja i područja primjene	159
<i>Miles Hewstone i Frank Fincham</i>	
Uvod	160
Teorije kauzalne atribucije	160
<i>Naivna analiza ponašanja</i>	160
<i>Teorija korespondentnih zaključaka</i>	161
<i>Kovarijacija i konfiguracija</i>	162
Temeljna pitanja u istraživanju atribucija	166
<i>Priroda kauzalnih atribucija</i>	167
<i>Poticanje kauzalnih atribucija</i>	168
<i>Pogreške i pristranosti u procesu atribuiranja</i>	169
<i>Proces kauzalne atribucije</i>	175
Primjene atribucijskog pristupa	177
<i>Atribucije i motivacija</i>	178
<i>Atribucije i klinička psihologija</i>	182
<i>Intimne veze</i>	186
Sažetak i zaključci	192
8. Stavovi	195
<i>Gerd Bohner</i>	
Uvod	196
Temeljna pitanja u istraživanju stavova	196
<i>Funkcije stavova</i>	198
<i>Struktura stava</i>	199
Odrednice stavova	204
<i>Persuazija ili uvjeravanje</i>	204
<i>Promjena u ponašanju može dovesti do promjene stava</i>	217
Posljedice stavova	221
<i>Stavovi upravljaju obradom informacija</i>	221
<i>Stavovi kao prediktori ponašanja</i>	223
Sažetak i zaključci	232
III. DIO: SOCIJALNA INTERAKCIJA I OSOBNE VEZE	
9. Prosocijalno ponašanje	237
<i>Hans W. Bierhoff</i>	
Uvod	238
Primjeri prosocijalnog ponašanja	238
Zašto ljudi pomažu jedni drugima?	241
<i>Sociobiologija</i>	241
<i>Individualistički pristup</i>	242

<i>Interpersonalni pristup</i>	244
<i>Proučavanja prosocijalnog ponašanja u socijalnim sustavima</i>	249
Intervencije u situacijama nužde: kada ćemo pomoći?	253
Posljedice primanja pomoći	256
Socijalna podrška	257
Sažetak i zaključci	258
10. Agresivno ponašanje	261
<i>Amelie Mummendey</i>	
Uvod	262
Teorije agresije	262
<i>Agresija kao instinkt</i>	263
<i>Frustracija i agresija</i>	265
<i>Agresija kao naučeno ponašanje</i>	269
<i>Sažetak</i>	273
Posredujuće varijable u agresiji: od internalnih stanja do socio-kulturalnih čimbenika	273
<i>Uloga uzbuđenja u agresiji</i>	274
<i>Socijalna konstrukcija agresije</i>	280
<i>Norme kao regulator agresije</i>	284
Sažetak i zaključci	287
11. Socijalna interakcija: suradnja i natjecanje	291
<i>Paul A. M. Van Lange i Carsten K. W. De Dreu</i>	
Uvod	292
<i>Situacije miješanih motiva</i>	293
<i>Područje strukture međusobne zavisnosti</i>	296
Iznad izravnog osobnog interesa: transformacija situacija	298
<i>Izvori transformacije</i>	301
Iznad dijada i malih grupa	307
<i>Od dijada do velikih grupa</i>	308
<i>Od interpersonalnih do međugrupnih odnosa</i>	308
Rješenja za sukob	309
<i>Intervencija treće strane</i>	309
<i>Strukturalna rješenja</i>	312
Sažetak i zaključci	313
12. Afilijacija, privlačnost i intimni odnosi	317
<i>Bram P. Buunk</i>	
Uvod	318
Afilijacija ili druženje-potreba za socijalnim kontaktom	318
<i>Situacije koje potiču druženje: kada se ljudi druže?</i>	318

<i>Motivi za druženje: zašto se ljudi druže?</i>	320
<i>Stres ne vodi uvijek druženju</i>	321
<i>Efekti druženja</i>	322
Privlačnost i razvoj prijateljstva	325
<i>Fizička okolina</i>	325
<i>Sličnost stavova</i>	327
<i>Prijateljstvo kao odnos</i>	330
Romantična privlačnost	332
<i>Stereotip fizičke privlačnosti</i>	333
<i>Spolne razlike u preferencijama za fizičku privlačnost</i>	334
<i>Pravednost i izbor partnera</i>	335
Bliski odnosi: zadovoljstvo, privrženost, prekid	336
<i>Zadovoljstvo odnosom</i>	337
<i>Privrženost</i>	338
<i>Posljedice prekida</i>	340
Sažetak i zaključci	340

IV. DIO: SOCIJALNE GRUPE

13. Socijalni utjecaj u malim grupama	345
<i>Eddy Van Avermaet</i>	
Uvod	346
Konformizam ili utjecaj većine	347
<i>Sherif i autokinetički efekt</i>	347
<i>Iznenadjenje Solomona Ascha</i>	349
<i>Zašto se ljudi konformiraju: normativni i informacijski utjecaj</i>	350
<i>Normativni i informacijski utjecaji: eksperimentalni dokazi</i>	351
<i>Združeni učinak normativnog i informacijskog utjecaja</i>	354
Inovacija ili utjecaj manjine	355
<i>Snaga dosljedne manjine</i>	355
<i>Zašto dosljednost dovodi do utjecaja: atribucijsko objašnjenje</i>	358
<i>Utjecaj većine i utjecaj manjine: oponašanje nasuprot originalnosti</i>	365
Donošenje odluka u grupama	367
<i>Grupna polarizacija</i>	367
<i>Objašnjavanje grupne polarizacije</i>	369
<i>Grupna zaslijepljenost: ekstremna primjer grupne polarizacije</i>	372
Pokoravanje nemoralnim zapovijedima: socijalni utjecaj autoriteta	374
<i>Milgramov eksperiment poslušnosti</i>	374
<i>Situacijske determinante poslušnosti</i>	376
<i>Što biste Vi učinili?</i>	378
<i>Dinamika poslušnosti</i>	379
Sažetak i zaključci	380

14. Grupni učinak	383
<i>Henk Wilke i Ad van Knippenberg</i>	
Uvod	384
Determinante produktivnosti	384
Izvođenje zadataka u nazočnosti drugih osoba	386
<i>Rana proučavanja socijalne facilitacije i inhibicije</i>	
<i>Zajoncovo objašnjenje proturječnih rezultata SFI istraživanja</i>	378
<i>Alternativna objašnjenja za SFI</i>	388
<i>Sažetak</i>	390
Učinak u interakcijskim grupama	391
<i>Predviđanje produktivnosti grupe</i>	394
<i>Aditivni zadaci</i>	395
<i>Kompenzatorni zadaci</i>	401
<i>Disjunktivni zadaci</i>	402
<i>Konjunktivni zadaci</i>	405
<i>Suradnička i natjecateljska međuzavisnost i međuzavisnost s miješanim motivima</i>	405
<i>Sažetak</i>	407
Struktura grupe	408
<i>Razvoj grupe</i>	408
<i>Status</i>	409
<i>Uloga vodstva</i>	413
<i>Norme</i>	418
<i>Komunikacijske mreže</i>	421
Sažetak i zaključci	423
15. Međugrupni odnosi	427
<i>Rupert Brown</i>	
Uvod	428
Popularna stajališta o međugrupnim sukobima i predrasudama	429
<i>Predrasude kao obilježje ličnosti</i>	429
<i>Teorija "žrtvenog jarca": međugrupna agresija kao rezultat frustracije</i>	430
<i>Interpersonalno nasuprot grupnom ponašanju</i>	431
Intergrupno ponašanje kao odgovor na stvarne ili izmišljene grupne interese	433
<i>Sherifova istraživanja u ljetnim kampovima</i>	434
Pripadnost grupi kao izvor međugrupne diskriminacije	436
<i>Eksperimenti s minimalnim grupama</i>	437
<i>Objašnjenja međugrupne diskriminacije u malim grupama</i>	439
Članstvo u grupi i socijalni identitet	442
<i>Tko sam ja? Tko smo mi?</i>	442
<i>Međugrupna diferencijacija u prirodnim uvjetima</i>	444
<i>Unutargrupna pristranost i grupna identifikacija</i>	446
<i>Podređeni status, usporedbe među grupama i socijalni nemiri</i>	446
<i>Napuštanje grupe</i>	447

<i>Socijalne usporedbe</i>	447
<i>Kognitivne alternative</i>	448
<i>Relativna deprivacija</i>	449
Reduciranje međugrupnih sukoba	450
<i>Nadređeni ciljevi</i>	450
<i>Prepravljjanje granica kategorija</i>	450
<i>Hipoteza kontakta</i>	452
Sažetak i zaključci	453

V. DIO: PRIMJENE

16. Zdravstvena psihologija: socijalnopsihologijska perspektiva	459
<i>Wolfgang Stroebe i Klaus Jonas</i>	
Uvod	460
Ponašanje i zdravlje	460
<i>Utjecaj ponašanja na zdravlje</i>	460
<i>Odrednice zdravstvenog ponašanja</i>	461
<i>Strategije promjene zdravstvenog ponašanja</i>	470
Stres i zdravlje	479
<i>Mjerenje kritičnih životnih događaja</i>	479
<i>Što kritične životne događaje čini stresnima?</i>	482
<i>Kako stres utječe na zdravlje?</i>	483
<i>Moderatori odnosa stresa i zdravlja</i>	484
Sažetak i zaključci	490
17. Socijalna psihologija u organizacijama	495
<i>Nico W. VanYperen i Evert Van de Vliert</i>	
Uvod	496
Organizacijski ishodi	498
<i>Zadovoljstvo poslom, odanost organizaciji i napuštanje organizacije</i>	498
<i>Organizacijski ishodi povezani sa zdravljem</i>	499
<i>Radni učinak</i>	499
Razumijevanje organizacijskih ishoda	502
<i>Teorija određivanja ciljeva</i>	502
<i>Teorija socijalne pravde</i>	505
<i>Teorija produktivnog sukoba</i>	510
Teorije vodstva i rukovođenja	512
<i>Pristup vodstvu utemeljen na osobinama ličnosti</i>	513
<i>Bihevioralni pristup vodstvu i rukovođenju</i>	514

<i>Kontingencijske teorije vodstva i rukovođenja</i>	515
<i>Romansa upravljanja</i>	517
Sažetak i zaključci	517
Rječnik	521
Literatura	535
Indeks imena i pojmova	617